

Themasessie cultuurhistorie t.b.v. gebiedsvisie stationsgebied (22 mei 2023)

1. Aanwezig: vertegenwoordigers van:

- Heemschut, commissie Gelderland
- Stedenbouwkundig bureau Palmbout Urban Landscapes
- Kuipers-genootschap
- Radboud Universiteit Nijmegen kunstgeschiedenis, erfgoed, kunsthistorie)
- Gemeente Nijmegen (archeologie, cultuurhistorie)

Ter inhoudelijke voorbereiding hebben de deelnemers het onderzoeksrapport van Steenhuis-Meurs over de 19^e -eeuwse stadsuitleg toegezonden gekregen.

3. Gespreksthema's

Ambitieniveau

█ geeft aan dat hij van mening is dat er geen centrale ambitie is in de ontwikkeling van het stationsgebied. Hij wijst daarbij onder meer op de verbindingen tussen oost en west, met name tussen de Petersgevel en de centrumzijde van het station, waar in de planvorming een duidelijk grens bestaat. Ook pleit hij voor een openbare oost-westverbindingen onder de aantal stukken waaronder "Weiterbauen aan een collage". Hij toont enkele beelden van zijn presentatie.

Bureau Palmbout geeft als reactie dat de gebiedsvisie juist moet gaan zorgen voor die centrale ambitie, een ruimtelijk kader voor alle nog komende ontwikkelingen.

Bouwstenen ganzenpoot en stationsplein

█ geeft aan dat de ruimte voor het station onvoldoende tot zijn recht komt. De coloussen van Van Ravesteyn worden aan het zicht onttrokken door de fietsflat, er is geen duidelijke verbinding met de ganzenvoet en het vrije zicht op en in het gebied wordt verstoord door allerlei elementen. Er is niet veel

meer zichtbaar van de oorspronkelijke opzet van het gebied waar het gaat om groene voor- en achtertuinen. Het gebied oogt erg stenig.

Historische stationsgebouwen en stationshal

Gemeente Nijmegen meldt dat de historische stationsgebouwen van Peters en Van Ravesteyn sinds kort op de monumentenlijst staan. Het gaat daarbij om de gebouwen/gevels, de perronkappen en de wachthuisjes. De gemeenteraad heeft in het aanwijzingsbesluit opgenomen dat de bescherming de uitvoering van PHS (Programma Hoogfrequent Spoor) niet mag blokkeren. In het kader hiervan zijn eerder afspraken gemaakt met ProRail en NS over de inkorting van de perronkappen op perron 3/4 (met 50 meter) en de verplaatsing van de wachthuisjes.

■ meldt dat op oude tekeningen te zien is dat er een kelder van 4,5 meter diep onder het station zou liggen. Het is ook niet duidelijk of achter de moderne muren nog delen van de Petersgevel aanwezig zijn.

Op de vraag van Bureau Palmbout of de deelnemers ideeën hebben over hoe de nieuwe stationshal er uit moet zien (juist groot en imponerend, of bescheiden om de oude gevels beter te zien) komt geen eenduidig antwoord.

Relatie met project centrumzijde

Bureau Palmbout geeft aan dat het project centrumzijde (stationsplein, fietsenstaling, busstations, stationshal en fietsverbindingen: samen met ProRail, NS, provincie en rijk) een separaat project is waarbij al een participatieproces loopt. Vanuit de gebiedsvisie is het wel mogelijk om nog met suggesties te komen hoe de stationshal en het stationsplein aansluiten bij de rest van de omgeving.

Vergroening

■ vraagt zich af of de groene hoofdstructuur die duidelijk naar voren komt in het rapport van Steenhuis-Meurs kan worden doorgetrokken naar de 21^e eeuw. De oude villa's voor de welgestelden zijn grotendeels verdwenen. Hoe kunnen we vanuit de nieuwe visie het huidige gebied aan te passen aan de wensen van nu: niet alleen een ov-knooppunt, maar een plek waar mensen graag wonen en verblijven. Nijmegen kent een grote jonge populatie door de onderwijsinstellingen: hoe wordt dit ook voor hen een aantrekkelijk gebied?

■ pleit voor een groene corridor ook aan de centrumzijde van het station. Deze corridor moet het Kronenburgerpark via de Stieltjesstraat en de Arend Noorduijnstraat verbinden met het Vondelpark in Bottendaal.

Bureau Palmbout constateert dat de aanwezigen een duidelijke wens hebben tot vergroening, tot terugkeer naar de oorspronkelijke groene lanenstructuur. Dit kan een spanningsveld opleveren met de grote ambities voor woningbouwopgave: we gaan 2000 appartementen realiseren in het stationsgebied. Is er nog wel rek, en krijgen we over 40 jaar geen spijt van de keuzes die we nu maken? Sommige aanwezigen zijn overigens van mening dat vergroening niet per se betekent dat het groen een enorm ruimtebeslag doet.

Bomen zijn aan de grond niet heel breed, een ook met gevelgroen of groene daken kun je groen toevoegen.

Bouwsteen Keizer Karelplein

De aanwezigen zijn het erover eens dat het gebied (en zeker het Keizer Karelplein) een mooi beeld geeft van de cultuurhistorische tijdlijn: gebouwen uit alle periodes zijn daar aanwezig. Dat moet je koesteren, historische gebouwen opnieuw bouwen is geen doel of wens. Ook nu schrijven we cultuurhistorie met alle ontwikkelingen die op stapel staan.

■ heeft nog een nieuw feitje: er ligt onder het Keizer Karelplein een bron, die vroeger de vijver in het Kronenburgerpark van water voorzag.

De meningen zijn verdeeld over het toegankelijk maken van het parkje op het Keizer Karelplein voor voetgangers (bv met een tunnel).

Aantrekkelijk voor verschillende doelgroepen

■ vertelt dat het Peters-station ooit een van de 4 topstations in Nederland was. Het station en de hele omgeving waren gericht op de welgestelden.

De aanwezigen zijn het erover eens dat dat nu niet een doel van de woningbouwopgave moet zijn. Het gebied moet juist ook voor mensen met een kleine beurs betaalbaar zijn. Dat is een belangrijke opgave voor het stationsgebied.

Hoe kan het stationsgebied een bijdrage leveren aan het verkleinen van de kloof tussen arm en rijk, i.p.v. die kloof vergroten?

■ wijst er op dat kwaliteit toevoegen hierbij een belangrijke succesfactor is: betaalbaar wonen hoeft niet een povere uitstraling te hebben.

Profiel en uitstraling

Voor de aanwezigen is het niet vanzelfsprekend dat het gehele Stationsgebied één profiel of één uitstraling moet hebben. Koester de verschillen tussen de centrumzijde en de westzijde. De westzijde is meer een volkswijk, een oud tuindorp terwijl de centrumzijde tegen of zelf in het stadscentrum ligt. Behoud die unieke kenmerken van beide delen.

(Sociale) veiligheid

■ vraagt aandacht voor goede verlichting op alle routes van en naar het station. Geen donkere hoekjes, dat levert onveiligheidsgevoelens en onveiligheid op.

Kunst en cultuur

■ vraagt zich af of er aandacht is voor de “ankerpunten” in het gebied, bijvoorbeeld monumenten of (nieuwe) kunstwerken zoals de Schaakstukken van Tony Cragg die nu wat terzijde staan geschoven, of het zichtbaar maken van archeologische resten zoals de diverse vestingwerken die door het plangebied lopen. Op het moment dat er meer archeologisch onderzoek is uitgevoerd, zal duidelijk worden welke archeologische resten nog meer in het plangebied aanwezig zijn. Mogelijk kunnen deze ook dienen om de

geschiedenis beleefbaar te maken. Je kunt de ganzenpoot meer zichtbaar maken door de uiteinden te markeren met kunstwerken.

Bureau Palmbout geeft aan dat dat soort onderwerpen een plek krijgt in het vervolgproces, bijvoorbeeld bij het inrichtingsplan of beeldkwaliteitsplan.

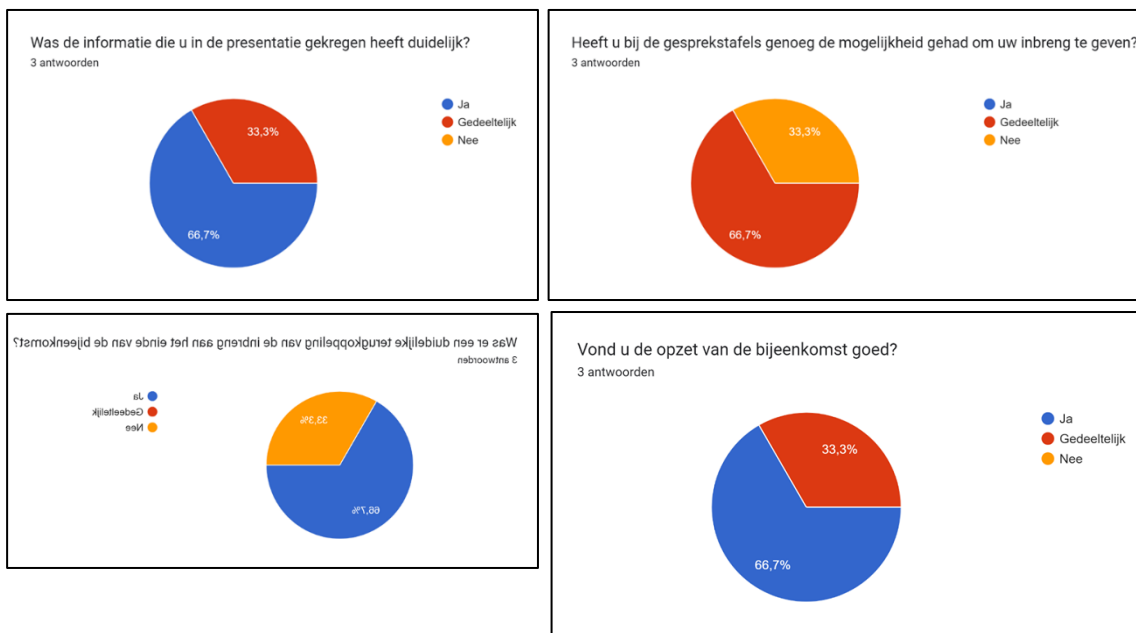
4. Overige onderwerpen (buiten cultuurhistorie)

- Wensen voor goede oplossingen binnen het project centrumzijde (geen fietsvallei, groene busbanen etc. Voorstellen hiervoor zitten in de beelden die [REDACTED] deelde).
- Aandacht voor de bestrijding van hittestress, onder meer door vergroening.
- Gevaarlijke oversteek voor voetgangers bij de aanlanding fietsbrug.
- Geen voetpad op fietsbrug terwijl wel heel veel voetgangers (en hardlopers) er gebruik van maken
- Houd rekening met windhinder bij hoogbouw.

5. Feedback deelnemers over deze participatiesessie

De deelnemers kregen na afloop van de sessie een evaluatieformulier toegestuurd. Met de feedback van de deelnemers proberen we onze participatievormen en -momenten steeds verder te verbeteren.

Hieronder de hoofdlijnen van de feedback, de uitgebreide feedback staat in bijlage 1.

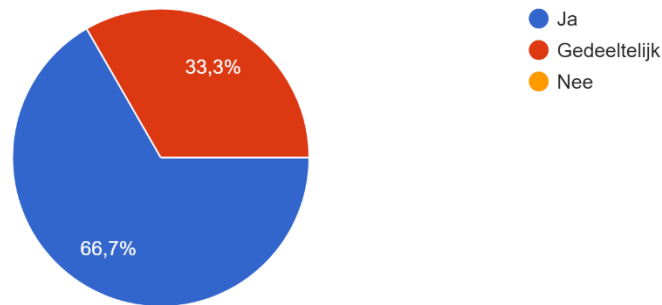
Bijlage 1

22 mei- Feedback themabijeenkomst Cultuurhistorie

Informatie

Was de informatie die u in de presentatie gekregen heeft duidelijk?

3 antwoorden

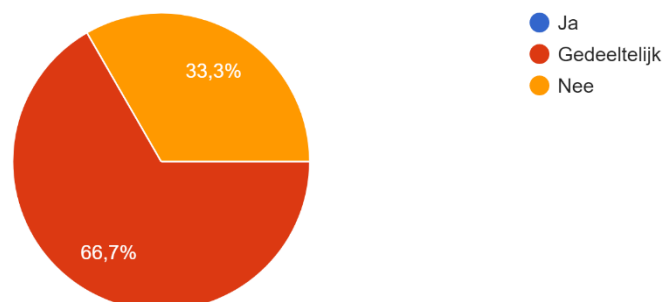
Waarom was de informatie niet duidelijk? 1 antwoord

Het is een complexe opgave en een uiterst complex thema. We hebben er veel over te melden, in woord en beeld. Een gesprek daarover is slechts een oppervlakkig begin. Bovendien ging het om de kennismaking met Palmbout en de opzet en doel van de gebiedsvisie dat zijn heel andere onderwerpen. Het gesprek kan daarom niet meer zijn dan een voorlopige aftasting van waar we met elkaar mee bezig zijn. De vraag blijft hoe we de samenwerking verder vormgeven, meer diepgang geven.

Inbreng

Heeft u bij de gesprekstafels genoeg de mogelijkheid gehad om uw inbreng te geven?

3 antwoorden

Waarom heeft u niet genoeg de gelegenheid gehad om uw inbreng te geven? 3 antwoorden

Zie ook vorige opmerking. Er is veel besproken maar nog veel meer niet. Er zou een vorm moeten worden gevonden voor verdere samenwerking.

Want we zijn wel zo brutaal te denken dat we wat toe te voegen hebben in de zoektocht naar een Stadspoort van Allure

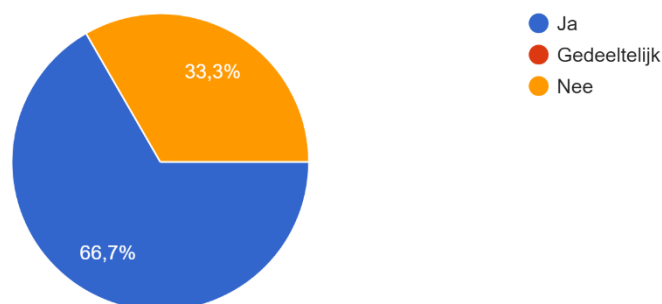
Deze gelegenheid werd door de medewerkers zeker geboden, waarvoor grote dank. Een aantal andere genodigden was echter erg mondig en het was niet altijd makkelijk om ertussen te komen.

Toekomst station niet bespreekbaar, helaas

Terugkoppeling

Was er een duidelijke terugkoppeling van de inbreng aan het einde van de bijeenkomst?

3 antwoorden

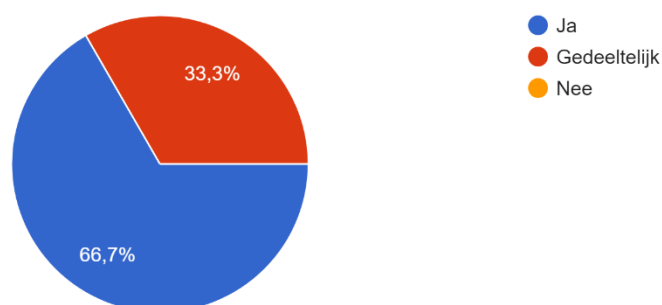
Waarom was de terugkoppeling op de inbreng niet duidelijk? 1 antwoord

Onmogelijk om alles wat aangeraakt is 'even' terug te koppelen. dat kan helemaal niet

Opzet

Vond u de opzet van de bijeenkomst goed?

3 antwoorden

Waarom vond u de opzet van de bijeenkomst niet goed? 1 antwoord

Ik vond het gesprek heel waardevol, maar het blijft heel inleidend en voorlopig. Dat kan ook helemaal niet anders. Dus eigenlijk moet ik zeggen het was een prima inleiding, maar hoe gaan we ermee verder?

Feedback

Wat vond u goed gaan en wat zou u graag bij een volgende bijeenkomst terugzien? 3 antwoorden

Iedereen heeft wat inleidende opmerkingen gemaakt dat is prima om elkaar te leren kennen en een beetje helderheid te krijgen in elkaars positie en taak. Daar is nog heel veel aan toe te voegen. Ik zie erg veel in een soort workshop waarin we aan de hand van schetsen van alle partijen praten over de problematiek. Beelden in plaats van woorden. Niet teveel van te voren vastleggen er moet ruimte zijn voor een andere benaderingen dan nu door de gemeente gekozen. De genomen besluiten mogen geen knellende band zijn. Het KRK bijvoorbeeld inspireert (Weiterbauen! Het ritme van Peters&Van Ravesteijn!) maar mag geen dwangbuis zijn (busbulderbaan en fietsgoot)

De informatie die ter voorbereiding werd rondgestuurd was erg uitgebreid en interessant; goede presentaties; de aanwezige ambtenaren waren betrokken, deskundig en namen ons serieus.

Voor het overige binnen de grenzen van het gebied wel degelijk ruimte voor inbreng en gedachtewisseling